

REGLUGERÐ

261

9. sept.

um vinnuhælið á Litla-Hrauni.

I. KAFLI

1. gr.

Mannheld girðing skal vera umhverfis vinnuhælið með traustlega læstum hliðgrindum.

2. gr.

Í vinnuhælinu skulu allir klefar vera með traustum hurðum og dyraumbúnaði, sem sé örugglega mannheldur. Læsingar á klefadyrum skulu vera á þann veg, að þær verði ekki opnaðar innan frá. Járngrindur séu fyrir öllum gluggum og úti-dyrum vinnuhælisins.

3. gr.

Í vinnuhælinu skal vera varðstofa fyrir fangaverði. Þar sé hringingarmiðstöð frá öllum fangaklefum, þar sé útvarpsviðtæki fangahússins, með leiðslum í alla fangaklefa, Einnig séu þar rafmagnsrofar fyrir öll ljós í fangaklefum.

4. gr.

Í vinnuhælinu skal vera eitt herbergi til reiðu sem sjúkrastofa. Þar skal lækni-skoðun fanga fara fram.

5. gr.

Í hverjum fangaklefa skal vera hringingarbjalla til varðstofu. Þar skal einnig vera heyrnartól eða hátalari frá útvarps-viðtæki vinnuhælisins. Í klefanum skal vera rúmstæði með góðri dýnu og ábreiðu, ásamt kotta og ullarteppum, lítið borð og stóll og emileruð fata skal vera í hverjum klefa.

6. gr.

Í hverjum klefa skal hafður einn fangi nema nauðsyn brjóti þá reglu.

7. gr.

Allir fangar skulu lokaðir inni í klefum sínum frá kl. 21 (9 að kveldi) til kl. 8 að morgni.

8. gr.

Fangaklefar skulu opnaðir kl. 8 að morgni og fangarnir vaktir. Hringt skal til morgunverðar kl. 8.20.

9. gr.

Hringt skal til vinnu kl. 9 að morgni. Þá mæti allir fangar vinnuklæddir í forstofu vinnuhælisins.

10. gr.

Fangar, sem ekki mæta til vinnu við hringingu kl. 9 að morgni, skulu lokaðir inni í klefum sínum allan daginn, hvort sem þeir eru veikir eða heilbrigðir.

11. gr.

Fangar, sem neita að vinna án gildra ástæðna, skulu lokaðir inni í einangrunar-klefum. Þeir séu sviptir tóbaki og útvarpi.

261

9. sept.

Hagi fangi sér ósæmilega í borðstofu eða vinnustað, sætir það innlokun samkvæmt 10. gr.

12. gr.

13. gr.

Öll bréf til fanga og frá, skulu ganga í gegnum skrifstofu fangelsisstjóra, sem rannsakar innihald þeirra. Símtöl til fanga og frá eru bönnuð, nema sérstaklega standi á. Komi þá samþykki fangelsisstjóra til.

14. gr.

Fangar hafa rétt til að þiggja heimsókn af nánnum vandamönnum sínum eða vinum á tilteknum viðtalstímum, einu sinni á mánuði, þó ekki fyrsta mánuð refsitímans. Fangelsisstjóri getur leyft frekari heimsóknir, hann getur og ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi, bannað tilteknum mönnum að heimsækja fanga, einnig vandamönnum hans. Fangi getur neitað að þiggja heimsóknir manna nema þeirra sem eiga við hann opinber erindi, eða heimsækja hann að tilmælum fangelsisstjóra. Fangavörður eða annar gæzlumaður vinnuhælisins, skal jafnan vera viðstaddur heimsóknina, og ræður hann lengd viðtalstíma.

Víska skal burt heimsóknargestum, sem eru undir áhrifum áfengis, eða hafa í frammi móðganir eða ósvífni við starfsmenn vinnuhælisins.

Heimsóknartími til fanganna er aðeins á helgum dögum kl. 13--15.

15. gr.

Fangaverðir skulu rannsaka nákvæmlega hvað heimsóknargestir hafa meðferðis til fanganna. Heimsóknargestum, sem koma með áfengi eða deyfilyf, skal vikið burt.

16. gr.

Ef fangelsisstjóra verður kunnugt um eitthvað, sem varðar einkahag fanga og mikilvægt er fyrir hann að fá vitneskju um, skal fangelsisstjóri hlutast til um að fanginn fái að vita það.

17. gr.

Fangar eiga rétt á því að útvega sér eða fá sér sendar hollar og fræðandi bækur, til lesturs í tómstundum sínum. Á vinnuhælinu skal jafnan vera nokkuð til af slíkum bókum til útláns handa föngunum.

Fangar eiga ekki rétt til að kaupa dagblöð eða vikublöð, en fangelsisstjóri getur leyft þeim lestur slíkra blaða, eftir því sem aðstæður leyfa og henta þykir. Skal það einkum vera á helgidögum svo og síðasta hálfu mánuð refsitímans.

18. gr.

Fangi hefur rétt til þess að hafa hjá sér ljósmyndir af eiginkonu sinni, foreldrum, börnum eða unnustu, og fá sér sendar myndir af þessum vandamönnum sínum eftir því sem hæfilegt þykir.

Hann má og taka við hæfilegum blómasendingum. Vasaúr má fanginn hafa aðeins með leyfi fangavarðar. Föngum er stranglega bannað að líma myndir eða annað á klefaveggina.

Fangi má fá af vinnulaunum sínum, ef ástæður leyfa, til að afla sér ritfanga, almanaka, verkefni til tómstundaiðju og því um líkt, þó aðeins með samþykki fangelsisstjóra hverju sinni, og samkvæmt hreinlætisreglum vinnuhælisins.

19. gr.

Fangi má ekki afla sér neins fyrir peninga þá, sem hann hefur haft með sér er hann kom á vinnuhælið eða fengið senda síðan. Muni, sem hann hefur eða fengið senda síðar, getur hann ekki fengið afhenta nema með leyfi fangelsisstjóra.

20. gr.

Fangar eiga rétt á ókeypis lækniþjálpi frá lækni vinnuhælisins, ásamt umbúðum og sóttþreinsunarlyfjum, vegna meiðsla eða útvortis ákomu.

En allar inntökur, pillur og mixtúrur, sem þeir fá þó aðeins að læknisráði, séu færðar með réttu verði á viðskiptareikninga þeirra.

21. gr.

Óski fangi eftir að fá viðtal við dómara, verjanda sinn, lækni eða prest, skal hann tjá það fangaverði, sem sinnir því í samræmi við þær reglur, sem honum eru um það settar.

22. gr.

Kvartanir vegna meðferðar á vinnuhælinu getur fangi fengið að senda skriflega til dómsmálaráðherra. Ef fangi misnotar heimild þessa verulega, svo sem með því að bera fram rangar kærur, má láta hann sæta ábyrgð fyrir.

23. gr.

Vinnuhælinu stýrir fangelsisstjóri undir umsjón þriggja manna stjórnarnefndar og yfirumsjón dómsmálaráðuneytisins. Í nefndinni eru sýslumaðurinn í Árnessýslu, héraðslæknirinn í Eyrarbakkaþénaði og þriðji maður, er dómsmálaráðherra tilnefndur. Dómsmálaráðherra skipar formann nefndarinnar. Sýslumaðurinn í Árnessýslu hefur umsjón með fullnustu refsidóma í vinnuhælinu. Héraðslæknir Eyrarbakkaþénaðs er læknir vinnuhælisins.

II. KAFLI

24. gr.

Fangelsisstjóri hefur á hendi:

1. Umsjón og yfirstjórn á daglegum störfum í vinnuhælinu.
2. Fjárreiður og reikningshald fyrir reksturinn.
3. Ræður starfsmenn og vikur þeim úr starfi, ef honum þykir ástæða til. Þó þarf samþykki dómsmálaráðuneytisins til. Dómsmálaráðherra ákveður fjölda starfsmanna.

25. gr.

Fangaverðir séu á vöktum í vinnuhælinu eftir fyrirmælum og skipulagi fangelsisstjóra. Þeir mega aldrei yfirgefa vinnuhælið á vakt sinni, án vitundar og samþykkis hans.

Fangaverðir sjái um að settar reglur vinnuhælisins séu haldnar í hvívetna. Þeir skulu færa dagbók vinnuhælisins, eftir nánari fyrirmælum fangelsisstjóra, en þar skal skráð daglega:

- A. Nöfn fanga, sem eru í starfi, og við hvað er unnið.
  - B. Nöfn fanga, sem eru ekki í starfi, og hvers vegna.
  - C. Nöfn fanga sem koma, og fanga sem fara af vinnuhælinu.
  - D. Vaktir fangavarða.
  - E. Ef eitthvað kemur fyrir á heimilinu, sem máli skiptir.
- Öll bókun sé nákvæm og örugg heimild.

26. gr.

Verkstjórar vinnuhælisins eru jafnframt fangaverðir á vinnustað, og mega aldrei yfirgefa fanga eða senda einstaka fanga úr auglýningu.

Þeir skulu daglega gefa fangelsisstjóra skýrslu, ef einhver fangi sýnir leti við vinnu eða ósæmilega framkomu á vinnustað.

261

9. sept.

Almennur vinnudagur fanga skal vera 8 stundir 6 daga í viku. Unnið skal frá kl. 9 að morgni til kl. 6 að kvöldi. Matartími skal vera kl. 12—13, en kaffihlé kl. 15.30—16. Ef nauðsyn krefur að unnið sé lengur einstaka daga en 8 stundir, skulu fangar fá aukagreiðslu fyrir hverja klukkustund, sem fram yfir er.

28. gr.

Máltíðum skal haga þannig:

Kl. 8.20 morgunverður.

Kl. 12 miðdagsmatur.

Kl. 15.30 eftirmiðdagskaffi.

Kl. 19 kveldverður

Ef aðstæður við vinnu krefjast, skal færa matmálstíma til. Sé unnið allt að 10 sundir á dag eða lengur, skulu fangar fá aukakaffi með brauði.

29. gr.

Í morgunverð skal vera brauð með áleggji, ásamt hafragraut og mjólk eða skyrhræring og mjólk.

Á hverjum degi skal vera heitur matur í miðdagsmat og kveldverð. Kjöt skal vera þrjá daga í viku. Brauð með áleggji sé með eftirmiðdagskaffi. Allir fangar skulu fá matarskammt eftir þörfum.

30. gr.

Dagkaup fullvinnandi fanga (8 stunda vinnudagur) skal jafnan vera sama og klukkustundarkaup við almenna verkamannavinnu, samkvæmt taxta verkamannafélags á staðnum. En yfirvinna fanga skal jafnan borguð um klukkustund hverja sama verði og dagkaup fangans er. Fangi sem ekki telst fullgildur verkmaður að dómi verkstjóra, fær kaup eftir mati fangelsisstjóra.

31. gr.

Vinnuhælið skal jafnan hafa búrekstur, garðrækt, grasrækt og búfénað. Skal fyrst og fremst stefnt að því að fullnægja þörfum vinnuhælisins um matjurtir og aðrar landbúnaðarvörur. Þá skal framleidd söluvara eftir því, sem vinnukraftur leyfir. Einnig skal hafður iðnaður, sem geri mögulegt að láta fanga hafa innivinnu á veturna.

32. gr.

Vinnuhælið skal jafnan hafa fyrirbyggjandi, allan nauðsynlegan fatnað handa föngunum, svo sem: nærklæðnað, vinnuföt, sokka, vettlinga, skó og gúmmístígvél, og hlífðarföt við útivinnu. Tóbak og eldspýtur, og nauðsynlegar hreinlætisvörur.

33. gr.

Efnisvörur þær, sem um getur í 32. gr., skulu vera á sérstökum reikningi, sem nefnist efnisreikningur. Á efnisreikning skulu færð öll innkaup til hans, og úttekt fanga á þessum efnisvörum. Gæta skal þess jafnan að efnisreikningur sé ekki rekinn með halla.

34. gr.

Hver fangi skal hafa sinn viðskiptareikning, þar sem vinnulaun hans eru færð honum til tekna, en úttekt úr efnisreikningi til gjalda.

Hemil skal jafnan hafa á úttekt fanga og áherzla lögð á, að fangar eigi jafnan inni á viðskiptareikningi sínum fyrir nauðsynlegri úttekt.

35. gr.

261

9. sept.

Þegar fangi hefur lokið refsingu eða fengið náðun, og fer í burt af vinnuhælinu, skal fangelsisstjóri færa inn í fangabók stutta greinargerð um hegðun fangans á vinnuhælinu, þyngd hans og niðurstöður viðskiptareiknings hans. Við burtför skal fanginn fá staðfest afrit af viðskiptareikningi sínum. Ef reikningurinn sýnir inn-eign fangans, skal hún greidd honum með peningum, en skuldi fanginn, skal reikningurinn gerður upp samkvæmt 47. gr. III. kafla.

III. KAFLI

36. gr.

Allir fangar skulu einangraðir við komu sína á vinnuhælið í þrjá sólarhringa (sóttkví). Að þeim tíma liðnum skal læknir vinnuhælisins skoða þá, og leggja fram á varðstofu vinnuhælisins skriflega umsögn um heilbrigðisástand þeirra, og hvort hann telur þá vinnufæra.

37. gr.

Hafi fangi við komu sína á vinnuhælið peninga í fórum sínum eða önnur verðmæti, skal það tekið og innsiglað og geymt þar til fanginn fer í burt af vinnuhælinu. Allt slíkt skal fært inn í þar til gerða bók, sem fanginn kvittar fyrir í, er hann tekur aftur við fjármunum sínum.

38. gr.

Enginn fangi má koma í borðstofu vinnuhælisins eða hafa samneyti við aðra fanga, fyrr en hann hefur gengið í gegnum sóttkví og læknisskoðun.

39. gr.

Nú hefur læknisskoðun leitt í ljós, að fangi er með óþrif, lús eða annað, sem smitað getur samfanga hans, þá skal hann einangraður þar til hann hefur verið læknaður. Sama gildir um fanga, sem læknir telur óvinnufæra, þeir skulu lokaðir inni í klefum sínum, þar til þeir hefja vinnu eða verða fluttir burt af vinnuhælinu.

40. gr.

Þegar fangi hefur gengið í gegnum sóttkví og læknisskoðun, skal fangelsisstjóri taka af honum æviferilsskýrslu, og færa hana inn í þar til gerða fangabók. Fangi skal veginn við skrásetningu, og þyngd hans færð inn í fangabók. Óvinnufærir eða sjúkir fangar skulu ekki teknir á vinnuhælið.

41. gr.

Þegar fangi hefur fengið læknisskoðun, og er talinn heilbrigður og vinnufær, samkvæmt dómi læknis, skal hann settur í starf, og skal þá leitast við að finna honum verkefni, sem hæfir bezt verkkunnáttu hans og starfsmöguleikum.

42. gr.

Ef fangi hefur ekki með sér vinnufatnað og annan nauðsynlegan útbúnað, skal vinnuhælið láta honum í té það, sem með þarf, til þess að fanginn verði vinnufær, og nær það einnig til hlífðarfata við útivinnu.

43. gr.

Allt það, sem vinnuhælið lætur föngum í té, annað en fæði og húsnæði, skal fært á viðskiptareikning viðkomandi fanga.

261

9. sept.

Gæta skal þess, sem auðið er, að fangar fái ekki meiri úttekt, en þeir eiga inni fyrir á viðskiptareikningum sínum.

44. gr.

45. gr.

Færast skal föngum til gjalda á viðskiptareikninga þeirra:

1. Allur fatnaður sem vinnuhælið lætur þeim í té.
2. Tóbak og eldfæri.
3. Handþurrkur og sápur.
4. Tannburstar, tannkrem, raktæki og aðrar hreinlætisvörur.
5. Öll lyf, sbr. þó 20. grein.

46. gr.

Ef fangi, við burtför af vinnuhælinu, óskar eftir því að mega skila aftur einhverju af vinnufatnaði eða öðrum efnisvörum, sem hann hefur fengið hjá vinnuhælinu í viðskiptareikning sinn, er skylt að taka það aftur, og er þá verðlagt eftir mati fangavarðar.

47. gr.

Ef fangi er ekki skuldlaus samkvæmt viðskiptareikningi sínum, við burtför af vinnuhælinu, skal hann leggja inn á reikning sinn, það af nothæfum plöggum sínum, sem hann hefur áður fengið hjá vinnuhælinu, að hann slétti reikning sinn ef mögulegt er. Verð á slíkum notuðum fatnaði fer eftir mati fangavarðar.

48. gr.

Valdi fangi skemmdum á hlutum eða verkfærum vinnuhælisins, skal tjónið bætt með vinnulaunum fangans, svo og til annarra útgjalda, sem fangi hefur orðið ábyrgur fyrir, meðan hann var að taka út refsingu, þar á meðal kostnaður vegna stroks.

49. gr.

Fangar skulu tryggðir fyrir slyshættu við vinnu, eftir því sem lög um slysa-tryggingar mæla, þegar þeir vinna verk, sem tryggingarskyld eru eftir þeim lögum.

50. gr.

Á helgidögum þjóðkirkjunnar og lögboðnum frídögum verkamanna, skulu fangar ekki vinna annað en nauðsynleg bústörf, og hreinlætisstörf fyrir heimilið.

51. gr.

Hverjum fanga skal gefinn kostur á að fá Nýja testamentið og sálmabók þjóðkirkjunnar. Ef fangi er utan þjóðkirkjunnar, skal honum heimilt að útvega sér samsvarandi helgirit trúfélags þess, sem hann telst til.

Þegar guðspjónusta fer fram í vinnuhælinu, skal gefa föngum kost á að vera viðstaddir, enda hagi þeir sér tilhlýðilega við guðspjónustuna.

Fari það í bág við trúarbrögð fanga að vinna tiltekinn dag, getur fangelsisstjóri leyst þá frá vinnuskyldu þá daga, gegn því að þeir fullnægi henni á annan hátt.

52. gr.

Fangi, sem ekki vinnur úti við, skal, ef heilsa hans, veðráttu og aðrar ástæður leyfa, vera að minnsta kosti eina klukkustund daglega á göngu úti.

Nær það einnig til fanga, sem hafðir eru í refsiklefa samkv. 3. tölulið 47. gr. alm. hegningarlaga.

Þó nær það ekki til þeirra fanga, sem fangelsisstjóri telur hættulegt að hafa lausa.

53. gr.

261

Þegar fangi verður sjúkur, skal fara með hann að ráði lækni vinnuhælisins, og er fanganum skylt að haga sér nákvæmlega eftir fyrirmælum hans.

Sé sjúkdómur fanga hættulegur skal gera nánustu vandamönnum hans aðvart, ef unnt er. Hafi fangi næman sjúkdóm, skal þess gætt eftir ýtrustu möguleikum, að aðrir fangar smitist ekki af honum.

54. gr.

Ef kennsla, verkleg eða bókleg, fer fram í vinnuhælinu, er föngum undir 24 ára aldri skylt að taka þátt í því námi, sem þeir verða settir til.

Eldri föngum má og veita kost á námi, eftir því sem ástæður leyfa.

Fangelsisstjóri getur leyst fanga undan námsskyldu, ef námið telst honum ekki nauðsynlegt vegna menntunar hans eða öðrum ástæðum. Kennslutíminn telst til vinnutíma fangans.

55. gr.

Fangi, sem er í starfi og vinnur fyrir launum, á rétt á nokkrum tóbaksskammti einu sinni í viku. Fangelsisstjóri ákveður hvað sá skammtur er stór.

Reykningar við vinnu eru stranglega bannaðar.

56. gr.

Ef fangi gerist brotlegur við reglur vinnuhælisins og broti er ekki þannig háttað, að það sé látið sæta opinberri ákæru, getur fangelsisstjóri ákveðið fanganum eftirgreind refsiviðurlög eftir málavöxtum hverju sinni:

1. Svípting ívilnana, sem í samræmi við reglur vinnuhælisins eru veittar föngum, sem hegða sér vel, svo sem notkun starfstækja, bóka, bréfaskiptarétti, heimsóknarrétti, útigöngurétti, ef brotið hefur verið framið í sambandi við útigöngu hans.
2. Svípting vinnulauna að öllu eða nokkru leyti.
3. Einangrun í refsiklefa allt að 90 daga.

Einangrun í refsiklefa má ekki lengja refsitíma fanga um meira en þriðjung dæmds refsitíma, nema samþykki dómsmálaráðherra sé fengið, og aldrei um meira en helming dæmds refsitíma. Áður en fangelsisstjóri ákveður refsiviðurlög, skal hann ganga úr skugga um, hvernig broti sé háttað, með því að yfirheyra fangann og annarri rannsókn eftir ástæðum. Jafnan skal hann bóka ákvarðanir sínar um refsiviðurlög. Beita má fleiri en eins konar viðurlögum samtímis.

57. gr.

Fangavörður getur beitt nauðsynlegum öryggisráðstöfunum við fanga, ef afstýra þarf yfirvofandi ofbeldi, bæla niður ofbeldisfullan mótþróa eða koma í veg fyrir stök. Í því skyni má meðal annars nota járn, spenniból og einangrun í öryggisklefa. Ekki má nema með samþykki dómsmálaráðherra halda fanga í öryggisklefa lengur en einn mánuð.

58. gr.

Fangelsisstjóri skal festa upp í hverjum fangaklefa skýrar og ákveðnar reglur fyrir fangana að fara eftir, í dvöl sinni á vinnuhælinu.

Í þeim reglum skal tilgreina refsivert athæfi.

59. gr.

Reglugerð þessi öðlast þegar gildi.

Dómsmálaráðuneytið, 9. september 1957.

Hermann Jónasson.

Gústav A. Jónasson.